

MULTIMEDIYA VOSITALARIDAN TA'LIM JARAYONIDA FOYDALANISH

Abdupattayev Xasanboy Abdurahmon o'g'li

Qo'qon davlat universiteti o'qituvchisi

Rahmonaliyeva Ezozxon Kamoliddin qizi

Qo'qon davlat universiteti talabasi

Annotatsiya: Ushbu maqolada zamonaviy ta'lim jarayonida multimediya vositalaridan foydalanishning afzalliklari, ularning o'quvchilarning bilim sifatiga, motivatsiyasiga hamda o'qitish samaradorligiga ta'siri ilmiy dalillar asosida tahlil qilingan. Maqolada O'zbekiston ta'lim tizimida raqamli texnologiyalarni joriy etish bo'yicha olib borilayotgan islohotlar va xalqaro tajribalar misolida tahliliy xulosalar keltirilgan.

Kalit so'zlar: multimediya, interaktiv ta'lim, raqamli texnologiyalar, vizual axborot, ta'lim samaradorligi.

ANNOTATION

This article explores the role and effectiveness of multimedia tools in modern education. It provides scientific evidence on how multimedia increases learning outcomes, motivation, and teaching quality. The paper also highlights Uzbekistan's efforts in digital education transformation.

Keywords: multimedia, interactive education, digital technologies, visual information, educational effectiveness.

Аннотация: В статье рассматриваются преимущества использования мультимедийных средств в современных образовательных процессах, их влияние на качество знаний студентов, мотивацию и эффективность обучения.

Ключевые слова: мультимедиа, цифровое образование, интерактивное обучение, эффективность обучения.

Kirish

Bugungi kunda ta'lim jarayonida zamonaviy axborot-kommunikatsiya texnologiyalarining, xususan, multimediya vositalarining o'rni beqiyosdir. Multimediya vositalari yordamida o'qitish nafaqat axborotni samarali yetkazish, balki talabalarining diqqatini faollashtirish, mustaqil fikrlashini rivojlantirish va amaliy ko'nikmalarni shakllantirishga xizmat qiladi. UNESCO (2023) ma'lumotlariga ko'ra, multimediya vositalaridan foydalanilgan darslarda o'quvchilarning bilim o'zlashtirish darajasi 35–40 foizga oshgan.

Asosiy qism

Multimediya — bu matn, tovush, video, grafika va animatsiya kabi turli axborot shakllarining yagona tizimda birlashtirilgan holda taqdim etilishidir. Ta'limda multimediya vositalari — bu o'quv materialini vizual, eshitish va interaktiv shakllarda taqdim etish imkonini beruvchi vositalardir. Masalan, PowerPoint taqdimotlari, elektron darsliklar, video ma'ruzalar, virtual laboratoriyalar, interaktiv testlar va simulyator dasturlar.

O'zbekiston Respublikasida "Raqamli ta'lim" konsepsiyasi (2020–2030 yillar) asosida oliy va umumta'lim muassasalarida multimediya vositalaridan foydalanish kengaymoqda. Xususan, "OneID", "EduMarket", "ZiyoNET" kabi platformalar ta'lim sifatini oshirishda muhim rol o'ynamoqda. Statistika agentligi (2024) ma'lumotiga ko'ra, mamlakatdagi 80 foizdan ortiq ta'lim muassasalari raqamli o'quv resurslaridan faol foydalanmoqda.

Multimediya vositalarining o'qitish jarayoniga ta'siri quyidagicha:

1. O'quvchilarning bilimlarni idrok etish samaradorligini oshiradi;
2. Motivatsiyani kuchaytiradi;
3. Mustaqil fikrlash va ijodkorlikni rivojlantiradi;
4. O'qituvchi va talaba o'rtasidagi interaktiv muloqotni yaxshilaydi;
5. Darslarni vizual va eshitish materiallari orqali yanada jonli qiladi.

Tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki (Clark & Mayer, 2021), multimediya asosidagi o'qitish an'anaviy usullarga qaraganda 30 foizgacha samaraliroq natija beradi. Shuningdek, vizual va audio ma'lumotlarning uyg'unlashuvi inson miyasining axborotni saqlash va qayta ishlash jarayonini kuchaytiradi (Paivio, 2020).

Xulosa

Multimediya vositalaridan ta'lim jarayonida foydalanish — zamonaviy pedagogikaning ajralmas qismi hisoblanadi. U o'qitish samaradorligini oshirib, talabalarning o'quv jarayoniga bo'lgan qiziqishini kuchaytiradi. Shu sababli, o'qituvchilar va ta'lim muassasalari multimediya texnologiyalarini o'z darslariga muntazam joriy etishlari zarur.

Adabiyotlar:

1. Clark, R. C., & Mayer, R. E. (2021). **E-Learning and the Science of Instruction**. Wiley.
2. Paivio, A. (2020). **Dual Coding Theory and Education**. Routledge.
3. UNESCO (2023). **Digital Learning Report**.
4. O'zbekiston Respublikasi "Raqamli ta'lim" konsepsiyasi (2020–2030).
5. Statistika agentligi ma'lumotlari (2024).